

REDACTIUNEA
Tipografia și Administra-
țiunea

BRAȘOV, Piața-mare 80.
Se primesc articolele și se primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.

INSERATE:
Se primesc la Administra-
țiunea Brașov și la birou-
rile următoare:

Viena la M. Dukas Nachst., Heinrich
Salk, Rudolf Moss. — în Buda-
pesta la Eckstein Bernad, Julius Leo-
pold, Blockner I.

PREȚUL INSERATELOR:
Un șir pe 20 bani pen-
tru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și învotă.
Reclame pe pag. a 3-a 1
șir 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXXIII.

Telefon: Nr. 226.

"GAZETA" apare ZILNIC.
Abonamente pentru Austro-Ungar.
— pe un an: —
24 cor. pe 6 luni 12 cor. pe trei
luni 6 cor. — N-rii de Duminecă:
patru cor. pe an.

Pentru România și străinătate:
— un an 40 franci, pe șase luni 20
franci, pe trei luni 10 franci.

N-rii de Duminecă 8 fr. an.
Se poate prenumăra la toate oficiile
poștale precum și la domniile colectori.

Abonamentul pentru Brașov:
La Administrația "GAZETEI", pe
1 an 20 C. Pe 6 luni 10 C.
pe trei luni 5 C. Cu dușul
acasă: Pe un an 24 Cor. Pe 6 luni
12 Cor. Pe trei luni 6 Cor. Un exem-
plar 10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiile se plătesc înainte.

Nr. 19.

Brașov, Joi, 2 (15) Septembrie

1910.

Mișcarea cooperativă în România.

București, Sept. 1910.

Mișcarea cooperativă, pe teren pur financiar, ca și pe cel industrial a luat un avânt imbușcător, grație numeroaselor bănci populare și societăților cooperative în genere.

Mulțămirea acestor împrejurări imbușcătoare, starea generală a sâtenilor din Țară s'a îmbunătățit în timpul din urmă, în raport direct cu mersul înfloritor al băncilor și asociațiilor populare.

Iată, după „Secolul” câteva date relative:

I. Ce privește băncile populare.

În Decembrie 1906 erau în total 2021 b. populare cu: capital subscris 20,350.895 lei, capital vărsat 18,509.519 lei, numărul total al membrilor era 240.253.

În Decembrie 1909 erau în total 2543 bănci populare, mai mult cu 542 bănci, cu capital subscris de 42,775.312 lei, cu capital vărsat de 49.034.211 lei. Numărul membrilor băncilor populare s-a ridicat la 429.938, mai mult cu 162.685.

Cu ajutorul acestor instituții de credit și de economii, sâtenii au scăpat aproape cu totul de jupoilele arendașilor fără inimă, a cărciumarilor lacomi și a tuturor celorlalte lipitori ce-i sugeau mai înainte sângele și toată vloga. Unde pui marele avantaj, că *camăta sau usura* ne mai pomenită de 250—520 la sută (1 gologan, adică 10 bani pe săptămână după 1 leu = 5,20 lei pe an) e pe cale, dacă nu a fi stărpită cu totul, dar a fi reduse la proporții mai umane de 10—12%.

II. Ce privește cooperativele sătești.

Cooperativele sau asociațiile (obștiile) sătești s'au înființat prin anul 1903, în număr de 7; iar de atunci treptat, treptat s'au tot înmulțit așa fel, că în 1909 au ajuns la numărul de 275. Aceste obști țin în arândă

o întindere de peste 190.000 ha. plătind o arendă de 5½ milioane lei. Peste 136.800 capi de familie au ajuns să hrănească peste 600.000 suflete din norocita întovărășire la muncă, contribuind, în afară de aceasta, pe o scară întinsă, la sporirea miciei proprietăți.

Și aproape întreagă aceasta mișcare economică e *opera învățătorilor sătești* ajutați pe ici pe colea și de unii preoți mai inimoși, care, în afară de serviciile religioase, mai avură și au încă în vedere și îmbunătățirea materială a credincioșilor — onoarelor. Negreșit harnica dascălimă rurală a fost mereu indemnă, mereu încurajată și mereu ajutată de autoritățile școlare superioare.

Discursul ce l'a rostit la *congresul învățătorilor* adunați peste 1700 la Constanța, actualul d-l ministru de instrucție, l'a încheiat cu cuvintele următoare: „Lucrați cu voie bună și din propria-vă pornire, ca să aveți dreptul, ca opera d-voastră să vă poarte și numele și să nu vie vremea, ca pe aceasta operă — estra școlară — să se pună numele altora... Păstrați-vă curajul și mergeți, cu Dumnezeu înainte”.

III. În această ordine de idei se pomenesc ceva și despre așa numitele *sindicatelor țărănești*.

Sindicatelor acestea sunt un soi de *invoeli* între sâteni să-și desfășoare sau vândă în comun produsele agricole, mai ales *bucatele*... Cam la fel mi-se pare, că funcționează *asociația cărămidarilor* români, înființată la inițiativa inimosului avocat român d-l *Onișor din Bistrița*.

În Țară, ca ori unde, nu toate satele sunt așezate în apropiere de gări, și de porturi (pe Dunăre) apoi nu în toate satele se găsesc oameni, conducători cu trecere, cu autoritate, care să-i poată hotări pe sâteni la întreprinderi comune.

Iată unele puncte de plecare — pentru formarea de atari sindicate, care să permită procurarea și desfășurarea în comun a bucatelor și a altor produse.

Sindicatelor ar putea să funcționeze cu folos poate numai ca secții, *filiale* ale băncilor populare. Sindicatelor funcționează numai în anumite timpuri ale anului; lor le trebuie un substrat, o tovărășie permanentă.

Sindicatelor le trebuie asigurate mijloacele cele mai potrivite pentru desfacere; să cunoască variația prețurilor după piețe și ținuturi. Rolul acesta l'ar putea îndeplini niște birouri de informații centrale în capitalele județelor.

Sindicatelor sătești au trebuință de o legătură împrumutată: satele de câmp cu bucatelor lor cu cele de deal cu fructele și fabricatele lor și cu cele de munte cu vitele și cu lemnele lor. Să li-se înlesnească *schimbul* produselor.

Să pilduim măsurile aceste.

Să ne închipuim, că am avea două sindicate agricole, unul în *Rodna veche*, în creerii munților, și altul în *Blaj*, la câmp.

Pe când sâtenii din munții Năsăudului din jurul Rodnei, cumpără mălaiul dela samsari — sfârșari — jidani cu 15—16 cor. hectolitru, cei din jurul Blajului îl vând tot sfârșarilor cu câte 9—10 cor. hectolitru. Dacă sâtenii munteni ar cumpăra mălaiul prin banca „*Fortuna*” — (presupunând, că aceasta-i condusă de bărbați inteligenți, harnici și buni români) dela banca „*Patria*” din Blaj cu 12 cor. hectolitru, ar câștiga fiecare dintre ele câte 3 cor. la 1 hectolitru.

Și întors, pe când sâtenii din jurul Blajului, cumpără d. e. lână, lemne, fructe, miere... scump dela sfârșari, muntenii le vând ieftin tot la samsari.

Dacă schimbul s'ar face fără mijlocirea samsarilor, care sunt de obicei Jidovii, — între țărani din jurul Blajului și cei din ținutul Rodnei și unii și alții ar câștiga. Dar de-a dreptul nu s'ar putea face acest schimb, pentru-că nu există un centru de unde să poată avea informații în privința prețului și a cantității, ca să se poată înlătura tema de riscare. Dacă însă băncile din cele două comitate ar fi adunate în jurul a câte unui sindicat central în Bistrița și în Alba-Iulia și dacă fiecare bancă ar comunica la timp sindicatului căruia aparține, cantitatea și prețurile produselor ce are de vânzare: atunci cele 2 sindicate ar putea foarte bine să îndeplinească rolul de mijlocitoare în chip folositor și pentru unele și pentru celelalte.

Ast-fel de sindicate nu numai, că ar putea să ajute pe sâtenii noștri în timpuri grele, dar li-ar putea înlesni și procurarea de tot felul de unelte trebuitoare. Și vânzarea și cumpărarea s'ar face în *comun* și nu *individual*...

E cunoscut faptul în deobște cum unii sâteni năcăjiți și strămtorați își vând încă de pe loc bucatelor câte unii jidan sau altui samsar pe preț de nimica, 6—7 coroane hectolitru. Băncile ncastre și-ar îndeplini bine misiunea lor economică, creștină și națională, dacă ar împedeca asemenea specule neomenease, plasându-și capitalurile disponibile în bucate, cumpărându-le pe seama lor cu un preț mai omenesc, pentru a le desfășura apoi, în vreme de lipsă, primăvara, cu un preț tot omenesc de bună seamă, — dar convenabil și lor și sâtenilor.

Supun aceste reflexiuni la judecata celor competenți.

Prof. V. Gr. Borgovanu.

FOILETONUL GAZ. TARNS.

Jules Clarette.

Dumineca Floriilor.

(Amintiri)

Memoriei surorii mele Marietta.

— Plouă, domnule François, cum vrei să ieși? Unde te duci?

— Am nevoie grabnică să ies.

— Dar bine, nu poți să faci un pas pe stradă... toarnă cu găeata.

— Ași!... nu'mi pasă am mai văzut eu de-astea.

— Și cam de ce atâta grabă?

— Vroi să mă duc la biserică.

— Cum! vai de mine doamne, pe popotul ăsta numai pentru liturghie, domnule François?

— Da, zise el. Și nu trebuie de loc să te mire lucrul ăsta: astăzi e ziua Floriilor.

După aceea își scoase ceasul, — un ceas mare de argint, — și privi la el.

— Foarte bine, adaugă el, mai sunt câteva minute. Am să dau vreme norilor de a petrece puțințel și să-ți spun o

istorie, — istoria mea — nu-i lungă. La etatea asta omul cunoaște prețul timpului.

* * *

— De sigur, că ești încă nedumerit, spuse domnul François, că mă vezi plecând atât de grăbit la biserică de aproape, eu care am meseria liberei gândiri. Ce vrei «Credința» îi un lucru atât de dulce, încât nu am voit cătuși de puțin să o pierd pe toată și din vechea mea religie, am păstrat credința Floriilor. Bata *ramurică* de salcie îmi este atât de dragă și o țin la căpătâiul meu de noapte, ca pe un talisman sfințit, care trebuie să-mi servească și să mă ferească de orice nenorocire! Nu mă duc, decât odată pe an la biserică, o singură dată și atunci merg să mă rog. Cu adevărat, oara asta, de rugăciune smerită și curată, trebuie să prețuiesc ceva — așa'mi închipui — și poate că-i singura mea rugă auzită. Ați cetit «*Liturghia ateului*», un cap de operă a lui Balzac? Eu mă aseamăn puțin cu ateul ăsta. Ca și el n'am lipsit nici odată dela liturghia Floriilor.

Ciudat lucru e și viața asta! Am 60 de ani trecuți și mi-se pare, că mai eri am fost copil. Sunt bătrân și adeseori, când mă trezesc, după plăcute visuri, îmi zic, că sunt tot copil. Cunoști oare ceva mai bun și mai plin de farmec ca a fi necon-

tenit mic? Să fi vesel, să alergi, să râzi de fiece lucru, să treci dela sărutările mamei la mângăierile tatei, să sbori dela o jucărie la alta, dela flutur la floare, dela zâmbetul bunicilor la zâmbetul de lumină al soarelui! A fi copil, e a fi fericit, a fi bun (și câți alții nu blastămă copilăria!).

De când eram mititel mamă-mea mă ducea la biserică Dumineca. Iar pentru mine nu era decât o Duminecă, — Dumineca Floriilor! — o singură liturghie, — liturghia Floriilor. La ziua asta, se împodobia o ramură mare și frumoasă de salcie, cu panglici, cu bomboane și cu mere roșii ca rodiile, cărora *vai noastră* le zice mere din paradisi. Jupâneasa lua ramura și o ducea la biserică să o sfințească. Eu mergeam trufaș după ea, mâncând cu ochii merele din ramură și mulțămind mamei, până la poarta bisericii.

Ah! Într'un târziu veni și ziua, când mamă-mea nu mai întovărășea ramura frumoasă la liturghie... murise cu câteva zile mai înainte și în Dumineca aceea îmi pusese pentru prima oară haine negre. Ce-i mai trist decât doliul? Îi lei din timp în timp — din nefericire — cu cât mergeam înainte pe calea vieții. Iubirea, iluziile, credințele... toate se năruie, și mai târziu și haina neagră îi de prisos.

* * *

Mi-aduc aminte aveam 20 de ani. Pe vremea aceea 20 de ani făceau 20 și nu 30 ca acuma. Iubiam din toată inima pe una din acele sârmane copile, cari ți-se dau cu totul, în schimbul iubirii întregi. Mi-s'a spus, că copilele astea sunt moarte fără urmașe. Nu știu și nici nu țin să știu. Vai! de ar fi adevărat... În viața mea nu am iubit decât două femei: pe aceea care mi-a fost soție și sârmana copilă, de care îți vorbesc. O chema Eliza. Era drăgălașă — deși nu-și dădea socoteala de asta — mă iubia mult și știa că și eu o iubesc în același chip. De câte-ori nu i-am spus:

— Copila mea să nu ne părăsim nici-odată!

— Da îmi răspundea ea, însă nu-i de loc bine să ne gândim la lucruri de-astea; când va veni nenorocirea... ce de măhniri o să am!

— Ce nenorocire?

Vroiam să știu... Ea râdea... râdea așa de drăgălaș... și n'am mai întrebat...

— Azi îi ziua Floriilor, mi-a zis ea într'una din dimineți. Să ne ducem amândoi la biserică.

Sârmana Eliza! Și ea ca și mine, credea în ramura sfințită, care îi aducea aminte de mama ei. În primăvara următoare aflai care era nenorocirea de care

O nouă formație în politica europeană.

»Neues Wiener Journal« află din sursă absolut sigură, că în curând se va stabili o nouă formație în politica europeană. Ziarul publică un articol de fond, în care spune, că Germania și Austria au încheiat cu Turcia o convenție militară și adaogă că știrea aceasta deși a fost dezmințită în mai multe rânduri, totuși ea are o bază serioasă. Consfăturile dintre contele Aehrenthal și Hakky pașa la Marienbad dovedesc faptul acesta. De mult se urmau între Germania și Austria tratativele în vederea alipirii Turciei la tripla alianță. Se afirmă că alipirea Turciei îi convine și împăratului Wilhelm, care s-ar fi pronunțat în acest sens față de generalul von der Goltz, când s-a prezentat în audiența de adio. Se știe că generalul von der Goltz va intra în serviciul Turciei și va fi numit comandant suprem al armatei turcești.

La Viena, însă, chestiunile de politică externă se tratează cu mare precauție și cu oarecare temere, deoarece se crede, că o apropiere a Turciei către tripla alianță va fi privită de Rusia cu ochi răi și va pricinui poate o reacțiune în cercurile slave, mai ales în cercurile Slavilor de sud. Cu ocazia vizitei împăratului Wilhelm la Viena, cei doi monarhi se vor ocupa de punctele convenției militare cu Turcia. Contele Aehrenthal e serios preocupat de această idee. Se crede, că în cazul când această convenție se va încheia, faptul va provoca o reacțiune în dubla alianță, având mai ales în vedere dispozițiile ce se observă în Italia față de tripla alianță.

Dietele provinciale din Austria — afară de dieta Bucovinei — sunt convocate prin o patentă împărătească, publicată în »Wiener Ztg.« în jumătatea a doua a lunii curente, anume: dieta Sileziei e convocată pe 19 l. c., dietele Austriei de jos, Salzburg, Stiria, Carintia și Vorarlberg, pe 20 l. c., dieta Galiziei pe 22 și dieta Austriei de sus e convocată pe 28 l. c.

Imprumutul francez — În cercurile politice din Budapesta se menține știrea, că ministrul Lukacs a părăsit definitiv intenția, ce avea de-a conține imprumutul de stat de 500 milioane din Franța.

Ni-se par cam acri strugurii!

Strângerea legăturilor româno-turce. »Frankfurter Zeitung« află din Constantinopol, că legăturile dintre Turcia și România au devenit într-adevăr mai amicale. În curând mai mulți funcționari, ofițeri, studenți universitari români vor face o excursie la Constantinopol. Turcia se pregătește de acum, pentru a face o primire cât mai frumoasă excursioniștilor români.

Misiunea engleză în Viena. Din Viena se anunță, că contele d'Aehrenthal a oferit un dejun în onoarea lordului Roseberry și a misiunii speciale engleze, la

care au asistat ambasadorul englez și demnitarul Curței.

La ora șapte seara a fost un mare prânz la Schönbrunn, la care au luat parte membrii misiunii engleze, ambasadorul englez, contele d'Aehrenthal, cei doi președinți ai consiliului de miniștri și ambasadorul austro-ungar la Londra, precum și demnitarul Curței.

Pe la sfârșitul banchetului, împăratul Francisc Iosif a închinat pentru regele Angliei.

Externe. Se asigură în cercurile bine informate italiene, că marchizul di San-Giuliano va avea în curând o întrevedere cu Isvolski, ministrul de externe al Rusiei.

Correspondentul din Sofia al ziarului »Le Matin« revelează violenta campanie antidinastică a presei naționaliste bulgare. Ziarele acestea impută regelui Ferdinand, că dă tot mai multe dovezi că nu e în deajuns pătruns de marea idee națională a poporului bulgar și de aceea a pierdut odată mai mult prilejul de a declara războiul Turciei.

Despre lupta sângeroasă din Abisinia se mai anunță următoarele:

Lupta a avut loc pe câmpia din guvernământul Kigrai, câmpie care desparte proprietățile lui Michael Ras de ale lui Vollie Ras. Vollie Ras plecase cu oștirea lui spre Shoa să proclame de împărat pe urmașul lui Meneik. În drum însă a fost atacat de trupele haگیului Nagisun Ghirmen, care a suferit o înfrângere.

Știrea, dată și de noi, despre retragerea ministrului rus Isvolski, să susține. El este numit ambasador în Londra. Urmașul lui este Sassanov, care va continua politica lui Isvolski. Tarul a chemat urgent pe Stolipin la Friedberg.

Un incident ruso-român.

Capitania portului Constanța — scrie ziarul »Seara« — observase de câțiva timp, că staționarul rus — contrar regulilor obicinuite — intră, fără nici un fel de rost, prea des în portul Constanța și, ceea ce este mai grav, fără a se anunța și fără a justifica scopul vizitei sale insolite.

Se înțelege, că aceste mișcări ale staționarului rus, au deșteptat bănueli și astfel autoritățile române, au căutat să-și dea seama de rostul lor. Astfel s'au constatat o serie de fapte nepermise: încercări de a călca autoritatea Statului nostru și de a face unele cercetări, în port, ce nu pot fi îngăduite.

În ultima sa staționare vasul rus de război și-a permis să puie sentinela pe chei. Se înțelege, că imediat comandantul Portului a atras cuvenita atenție asu-

pra acestui fapt, ce constituia o atingere pentru autoritatea statului român, comandantului vasului și acesta a trebuit să retragă sentinela.

Comanda portului a fost avizată în una din aceste zile de către ofițerii unui bastiment român de război, că *Rușii și-ar fi permis a face sondajii în port. Au fost apoi surprinși cercetând fundațiile și bazele cheurilor cum și ale digurilor cu scafandri.*

Asemenea incalificabilă îndrăsneală a autorizat pe comandantul portului să-l cheme la căpitanie pe comandantul vasului rus și să-i atragă atenția asupra gravității faptelor săvârșite și atât de puțin uzitatelor apucături ale personalului staționarului rus. Tot deodată comandantul portului i-a comunicat că, dacă în chestia sentineli nu a dat proporțiuni faptului, în ce privește celelalte fapte mult mai grave a pus în cunoștință guvernul dela București.

Comandantul vasului rus înțelegând situația grea ce și-a creiat, s'a grăbit la râul său — pentru a-și crea un mijloc de apărare — să reclame legățiunei ruse din București, contra purtării autorităților Portului Constanța. Ca de obicei legățiunea a făcut imediat demersuri și s'a plâns guvernului român la rândul ei, contra autorităților din Portul Constanța. Guvernul nostru având în vedere raportul ce primise — asupra faptelor staționarului rus — dela comandantul Portului a hotărât să se facă o anchetă și a trimis în acest scop la Constanța pe d-l inspector al Porturilor, comandorul Barbieri.

Comandorul Barbieri a recunoscut în totul dreptatea autorităților noastre și a aprobat atitudinea demnă și în același timp corectă și chiar curtenitoare a comandantului Portului Constanța.

Cum să vede guvernul nostru a fost în măsură să opue plângerei legățiunei ruse confirmarea afirmațiilor comandantului Portului de către raportul anchetei care stabilește cu dovezi vinovăția staționarului rus. Legățiunea rusă, față cu acest document hotărâtor, vădit jenată de nedreptățile cu care comandantul staționarului rus a pus-o atât pe ea cât și statul rusec, într-o foarte dificilă pozițiune, a impus telegrafic aceluia comandant ca să părăsească imediat Portul Constanța. Efectiv staționarul rus a și eșit din port, fără întârziere, Sâmbătă la orele trei.

Dela congresul internațional cooperativ.

În ședința a doua a congresului internațional cooperativ delegatul Dr. H. Müller și-a desvolțat conferința sa asupra »desvoltării cooperăției de comun în prezent și în viitor«. Conferențiarul pledează pentru magazinele de consum cooperative, cari trebuie să formeze punctul de gravi-

tate, în jurul cărora să se nască și să se desvolte celelalte forme de întovărășire printre clasele muncitorilor industriali.

În mișcarea societăților cooperative de consum se observă, pe lângă condițiunile de unificare și expansiune, și acele centralizare și federizare.

De pe acum se discută, chiar înființarea unui magazin »en gros« — alcătuit de centralele cooperative de consum din diferite țări în vederea consumului internațional, adică în vederea schimbului de mărfuri între centralele cooperative naționale.

Referentul discută apoi problema întru cât e practic ca magazinele de consum să se unească numai între ele, sau laolaltă cu alte forme ale cooperăției și formeze uniuni și centrale de aprovizionare. Deși Müller accentuează principiul neutralității, ce trebuie păstrat în mișcarea magazinelor de consum, ca acestea se nu devie arme în mână vre-unui partid politic, el proclamă mișcarea ca un reprezentant al păcii și al tendinței către internaționalizare a vieții economice, apărând interesele consumatorilor și ale muncii.

Viitorul societăților cooperative de consum atârână — după Müller, care aci mai ales are multă dreptate — de măsura în care popoarele moderne, și mai ales clasele lucrătorilor vor înainta în înfăptuirea principiului solidarist și în meșteșugul ca ele să se conducă prin ele înșile în viața economică.

Delegatul Nielsen vorbește despre »Cooperăția agricolă în Danemarca«, arătând evoluția și dezvoltarea cooperăției daneze și accentuând însemnătatea unui capital puternic în cooperăție pentru ca se lupte cu sorții de izbândă împotriva intermediarilor.

Del. Northaus din Berlină dă informații despre »cooperatismul de credit și de meserii în Germania«.

Constată că societățile cooperative de credit servesc în meserii ca un mijloc admirabil de educație și desășurare a altor forme de cooperăție. Crede că solidarizantul economic ar forma ca și până acum o prețioasă armă în mâna clasei meseriașilor, — în lupta economică, la care aceasta e nevoită să ia parte, având ca inamice marile întreprinderi industriale.

Del. Standinger demonstrează că societățile cooperative de consum, care formează »cooperăția centrală« au ca scop suprem înlăturarea exploatărei omului prin om.

Del. Tönnies se ridică puternic împotriva lipsei de atenție ce se dă acestui congres din partea oficialității germane, din partea statelor federate, și regretă că Universitățile nu sunt reprezentate în felul în care ar trebui să fie reprezentate față de însemnătatea problemelor aduse în discuție.

Bătrânul profesor de Economie Politică de la Universitatea din Kiel, mulțumește celor 2 state: Anglia și România, care și-au trimis reprezentanții lor oficiali la congres.

Se precedează apoi la alegerea comitetului central al Alianței, pe țări, în proporția cotizațiilor anuale, plătite de societățile cooperative din fiecare stat. Anglia are 5, Germania 4, Austria 3, Danemarca 2, Ungaria 2, Elveția 2, iar Olanda, Belgia, Suedia, Norvegia, Serbia și România câte un delegat în comitetul central.

La alegerea delegațiilor din partea Austriei, a fost o luptă frumoasă, la care Lionării au luat parte activă destul de importantă. A fost o luptă între două principii: principiul socialist — reprezentat prin austriaci — și principiul naționalist, reprezentat prin cehi, ruțeni și români din Austria, — și susținut de unii, de cei din regat și din Ungaria. Austriacii au 3 delegații în comitetul central, toți socialiști, aleși de organizația germană din Austria. A triumfat principiul socialist reușind austriacii, fiind susținuți de marele număr al delegațiilor cooperative germane.

Din partea României, cei 5 delegați cu drept de vot au ales pe d. I. G. Duca, care e membru în comitetul central de la 1907 incoace.

După amiază, congresiștii au vizitat a) Uniunea generală a cooperativei de consum, b) tipografia — în care se s'au 2 reviste cooperatiste »Konsumgenossenschaftliche Rundschau« (în 85.000 exemplare), și apare săptămânal și »Konsumgenossenschaftliches Volksblatt« (apare de 2 ori pe lună în 150.000 exemplare), c) Fabrica de hârtie și d) Magazinul »en gros« al societăților cooperative de con-

imi vorbise Eliza. Sărmana copilă era atacată.

— Vezi ceara din chipul ăsta? Imi spunea arătându-mi obrazii, e semn de moarte...

În primele zile ale frumoasei primăveri, muri. Cu o clipă înainte mi-a zis pios:

— François, nu uita să-mi aduci o ramură la mormânt. Morților le place asta.

Și în anul acela, Dumineca Floriilor mele fu măhnită. Ciudat lucru și cu aniversările astea! Ați observat asta? Îi trist, posomorât... și ducându-te cu gândul la aceeași vreme din trecut: »Ah! cum râdeam pe-atunci! te gândești. — Eram tare fericit în anul trecut!« îți zici, în mijlocul durerii de față.

La un an după asta m'am însurat. Nici pentru frumusețe, nici pentru bogăție, ci numai pentru inima femeii mele, pe care o găsiseram. Imi aduc aminte cum ne duserăm într-una din Dumineci la Louveciennes. Eram nesățioși de singurătate în mijlocul pădurei în care zimbiau vestimentele de flori ale primăverii. Căi trăsuri aveau la cap, în chip de penaj, câte-o rămurică verde.

— Ah! spuse Madelena, ramuri de salcie! nu am mers la liturghie François. Ingâlbeneii.

— Da am uitat! bălbăii eu tremurând. Doamne! și cum mă întrebă ea de ce m'am tulburat așa:

— Îi un jurământ, — grăii eu, — îi un jurământ, pe care Pam făcui Hadeleno. Și îi vorbii de mamă-mea, însă amintirea neștearsă sbura încă către Eliza.

— Îi vom duce ramuri, zise Madelena și ne vom ruga pentru ea la Louveciennes.

Da... Ni-am rugat. Eu însă m'am rugat pentru ele.

Ah! Domnule, ce uricios e să îmbătrânești! Ai aierul de a nu fi fost niciodată tânăr! Dacă privești la sbârciturile mele după chip, ai crede, că am iubit și mai ales, că am fost iubit?

Ah! sunt bătrân. Sărmanul de mine! Unde sunteți fericite clipe de beție a tinereței! Am umblat, lovindu-mă de multe-ori de relele cărări ale vieții; una după alta mi-am lăsat în cale vieteniile. Soția mi-a murit tânără, lăsându-mă singur. De așa fi avut un copil, cât l'ași fi iubit! N'am voit să mă însor a doua-oară. Nenorocirilor mele le trebuie timp ca să le uit. Azi sunt bătrân. Nădăjduiesc să mor sigur, — singur cum am trăit. Hrana: mi-amintirile.

Toți sunt morți...

Azi îi ziua Floriilor, sârbătoarea lor. Vor fi fericiți, nici-odată nu îi uit.

Nu știu dacă de glasul lor, însă aud în ziua asta un ecou nelămurit de sus. De sus! păcătosul de mine, care m'am obișnuit să nu mă uit într-acolo! Da, sunt fîlczoși. Mă cred înțelept. Oh! sărman nebun! Nici-odată nu sunt cu adevărat fericit decât în ora asta sfântă, când ascult la biserică liturghia Floriilor.

Copilăria și tinereța mea inverzește cu ramurile astea de salcie. Simt mireasma lor. Ca un călugăr îmbătrânit, închid ochii și-mi revăd dulcele clipe ale trecutului... Cine știe? Întreaga mângâiere îi, poate, încredință.

Cine știe? Superstiția asta a ramurei de salcie imi ține poate loc de religie.

Cine știe?... Mai târziu... Însă timpul trece. Afară plouă necontentit după cum văd. Ce-mi pasă. Ele m'așteaptă și trebuie să fiu la liturghie... Îi Dumineca Floriilor.

Domnul François salută, își destăcu umbrela și o luă prin ploaie către biserică.

Slatina 1910.

Trad. de Const. I. Georgescu.

sum. al cărei rument de mărfuri anual a fost anul trecut de 100 milioane franci.

De la 6 la 8 jum. a avut loc în localul dezbaterilor congresului, o ședință a »presei cooperative« la care au luat parte peste 30 scriitori specialiști. Din partea Românilor au asistat d. C-tin Popp, redactor al »Revistei Economice« din Sibiu și I. Răducanu. Acesta din urmă a propus ca să se adopte rezoluția propusă de belgianul Servy, ca buletinul Alianței să apară săptămânal, formând o cronică a vieții cooperative din toate țările — însă să se adauge o parte, în care să se discute principiile cooperativității, întrucât mișcarea cooperativă are nevoie — chiar pentru straturile conducătorilor — de o popularizare și clasificare a bazei ei etnice și sociale. Conferința a luat hotărârea să se scoată din inițiativă »particulară« pe lângă »buletinul Alianței«, o revistă cu caracter științific, având ca scop numai studiul cooperativității. Revista urmează să apară la Zürich de 4 ori pe an.

Seara s'a dat o mare serbare, la care au participat 30 000 cooperatori din Hamburg, în grădina zoologică în cinstea delegaților străini.

ȘTIRI.

— 1 Septembrie v.

Examenul verbal de maturitate la gimnaziul din Brașov se va ține în zilele de Joi și Vineri 9/22 și 10/23 l. c.

Sfințirea școlii centrale din Sibiu. Duminică, la orele 11 s'a făcut în Sibiu sfințirea noului edificiu al școlii centrale gr. ort. române. La solemnul act a participat I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, P. S. Sa Arhimandritul Dr. Harion Pușcariu, vicar arhiepiscopesc, mai mulți asessori consistoriali, profesori și alt public iubitor de școală, domni și doamne, apoi elevii și elevele școlii centrale cu corpul învățătoresc. Sfințirea apei a făcut-o d-l protopresbiter Dr. Ioan Stroia, asistat de preoții Lazar Triteanu și I. B. Boiu. În o vorbire mai lungă protopresbiterul Dr. Stroia a făcut apoi istoricul ridicării acestui nou altar al culturii românești și a îndemnat pe conducătorii școlii să-și dea îngrijirea cuvenită, ca din ea să iasă buni cetățeni, dar și buni și credincioși fii ai bisericii și ai neamului. A rostit în urmă I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Ioan câteva cuvinte părintești, implorând binecuvântare de sus asupra școlii noastre centrale și s'a făcut stropirea cu apă sfințită. La orele 12 actul s'arbitorește a fost terminat. Noul edificiu școlar are jos, în parter, trei locuințe pentru învățători, în etaj patru sale de învățământ, moderne, spațioase și luminoase, iar în etajul al doilea o sală mare festivă, și locuință pe seama protopresbiterului tractual. Edificiul a fost zidit, după planul d-lui arhitect arhidiecezan Ioan Pamfilie, și are o înfățișare impunătoare. — »Tel. Rom.«

»Asociațiunea« la Dej. Ni se trimite spre publicare următoarele: Din incidentul adunării generale a »Asociațiunei« în zilele de 18 și 19 Septembrie n. în orașul Dej, aduc la cunoștință Onorabilului Public românesc, că comitetul de încuviințare își va avea biroul în localitatea institutului de bani »Someșana«. Rog din nou Onorabilului Public să binevoiască a-și anunța participarea de cu vreme, ca nu cumva să se ivească neplăceri și încurcături în mersul încuviințării. Că cine și unde va fi încuviințat, numai la sosire se va putea spune. Dej, la 12 Sept. 1910. În numele comitetului de încuviințare Dr. Ioan Mezei advocat.

Vizita învățătorilor români din Bănat la Belgrad. Din Belgrad se anunță, că luni au sosit la Belgrad peste 200 învățători și învățătoare române din Bănat și mai ales din Caransebeș. »Reuniunea învățătorilor sârbi« le-a făcut o primire strălucită. Președintele reuniunii sârbești a rostit o cuvântare în limba sârbă, căruia i-a răspuns președintele reuniunii române în limba germană. Seara la hotelul »Paris« a avut loc întâlnirea și prezentarea oaspeților. Reuniunea de cântări sârbe »Oaspețivici« a delectat pe oaspeți.

Impăratul Wilhelm la vânătoare în Băia. Se desminte știrea că, în urma unei holere la Mohaci (Ungaria), vânătoarea împăratului Wilhelm II la Belye (lângă Mohaci) ar fi fost amânată. Ministerul de externe se interesează cu toate acestea de mersul epidemiei la Mohaci.

Contrar știrilor din Viena, în Berlin se asigură, că în urma ivirii holerei la

Mohaci, împăratul Wilhelm II nu va mai lua parte la marea vânătoare de la Belye.

După o știre mai nouă din sorginte vieneză împăratul Wilhelm va sosi în 20 l. c. n. în gara din Hetzendorf de lângă Viena, unde va fi primit de Maj. Sa și de archiduci.

Principele Carol al României la Bruxelles. Principele Carol al României se află de câteva zile la Bruxelles. A vizitat uzinele Cokerill din Liège, descinzând și în mina de cărbuni a fabricii. Cu un automobil, prințul s'a dus la aerodromul de la Kiewit, unde a cronometrat zborul aviatorului Lanine împreună cu profesorul său, d. de Moehrlin. Prințul dorise să facă chiar o ascensiune ca pasager, dar a fost oprit telegrafic din Sinaia. Prezența principelui român a atras o mare mulțime pe aerodrom.

Romanul de dragoste al ducelui Abruzzilor. Ziarele italiene și străine au repetat zilele trecute știrile despre pretinsa căsătorie a ducelui Abruzzilor cu Miss Elkins. Agenția Stefani desminte în mod formal toate zvonurile publicate și declară, că ele sunt lipsite de ori-ce temelie.

Românii de pe Luncă — se mișcă. Ghița groasă ce a cutropit pe frații așezați pe Luncă, în partea dinspre Sălaj a B-horului, — scrie »Gaz. de Duminecă« — începe a se topi. De-odată cu înasurarea băncii »Luncana« din Marghita, în sufletul fraților de pe Luncă a început a se trezi și dorul de asociere culturală, chiar pentru aceea s'au întrunit în 11 Septembrie, la o conferință restrânsă în Marghita, unde au hotărât asupra felului înfinării despărțământului Marghita al Astrei, — și astfel vor intra și ei în șirul acelor tinuturi românești, cari se bucură de binefacerea culturii și vieții sociale românești. Înainte cu Dumnezeu!

La gimnaziul din Șimleu s'au înscris 160 elevi (în toate cinci clasele), dintre cari 48 sunt români.

Incendiu. Un mare foc a bătuit alaltăeri în comuna Micăsasa (comit. Târnavei mici). Afară de două ulițe, a căzut pradă flăcărilor întreaga comună. Au ars bucatelile și nutrețul adunat. Pagoba și mizeria e mare. Asigurat a fost foarte puțin. Focul s'a iscat din negrijă.

Goana nebună. Gendarmeria din Bihor a pornit o goană teribilă contra unui hoț ucigaș, Vitalis Imre. Aceasta odraslă a pusteii a ucis cu pușca de vânat pe un negustor și l-a jăfuit, apoi a ucis pe soacră-sa și a dispărut. Gendarmii s'au luat pe urma lui și în număr de două sute au alcătuit un cerc pe la satele Furta, Komadi, Berekböszörmény și Berettyo-Sánmărtin, dar n-au putut pune mâna pe el. Goana ține de 13 zile. În acest timp Vitalis a pușcat în o noapte un gendarm, care a și murit. Să crede, că populațiunea îl ocrotește pe Vitalis, pe care de altcunum l-au văzut mai mulți oameni rătăcind pe câmp.

Intoarcerea prințului George în Serbia. Pentru Luni dimineață era așteptată în Belgrad sosirea principelui George. El a sosit abia după amiază. La gară i-au eșit întru întâmpinare 3—400 persoane. Din partea curții regale n-a venit nimeni la gară, fapt, care a provocat senzație, deoarece când principele Pavel a venit la Belgrad, i-s-a făcut o primire cu mult mai călduroasă. Pe acesta îl aștepta la gară principele Alexandru și mai mulți membrii ai curții. Se știe, că principele George, în urma unei decizii a guvernului, a părăsit țara pentru mai mult timp, spre a se restabili în liniște la țară. Acum principele George se simte mult mai puternic, căci o parte a presei duce campanie pentru el și-l laudă. Aceasta își are explicația în faptul că prințul George este dușmanul ofițerilor conjurați și ai lui Pasić. Opoziția își pune toată speranța în prințul George.

Ceva despre navigația aeriană.

De Traian Vuia.

(Urmare.)

»În momentul, când experiențe de acelaș gen sunt în curs de a fi executate sau pe cale de preparare, e foarte drept să aducem aminte, că Vuia e primul la noi, care a cercat în realitate, cu un aparat destul de mare pentru a putea ridica greutatea unui om, lansarea directă a unui aeroplan, montat pe un car purtător și împins de o elice aeriană, etc.

În vremea aceasta Blériot și Voisin experimentau pe lacul din Enghien un aeroplan pus pe două plute, înzestrat cu

două motoare, de câte 24 de cai putere fiecare, și pus în mișcare prin două elice aeriane. (»Aérophile«, Iunie 1906). După mai multe încercări viteze n'a fost îndestulătoare pentru ca înălțarea în aer să poată avea loc. Atunci au încercat să adauge la acțiunea elicelor tracțiunea unui »treuil à roulement rapide« așezat pe țărnul lacului și pus în mișcare de un motor. Rezultatul fu acelaș. Blériot și Voisin contau de altfel, pentru ca să se ridice în aer, pe ajutorul unui vânt ce ar fi venit puternic în față, dar care n'a vrut să sufle nici odată.

»Ca să nu mai fie însă la voia vântului, și astfel să înlăture pierderea unui timp prețios, d-nii Blériot și Voisin vor modifica aparatul lor în așa chip, încât să poată obține lansarea directă pe roate ca și Vuia și Santos-Dumont«. (»Aérophile«, Octombrie, 1906).

De fapt la 1907 Voisin se separă de Blériot și se asociază cu L. Delagrang, construind un biplan model Wright montat pe 3 roate »Aérophile« Martie 1907. Iar Blériot construiește un monoplan montat pe 2 roate și o cărjă, mai târziu înlocuită cu o a treia roată. Aparatul Delagrang — Voisin pilotat de Ch. Voisin, nu dă decât rezultate mediocre. Delagrang se descurajează, și încercările sunt suspendate. Archdeacon intră în asociația Delagrang-Voisin cu condiția ca »sistemul nefast cu roate să fie părăsit« și aeroplanul să fie montat pe plute. Archdeacon era de mult partizanul acestui sistem (»Aérophile«, Ianuarie 1906). Aeroplanul îl vedem din nou pe lacul din Enghien, unde fu instalat și un hangar pentru adăpostirea lui. Încercările efectuate cu mari cheltuieli nu dederă nici un rezultat (»Aérophile« Iunie, August 1907) asociația se desfăcu (»Aérophile«, Novembre 1907) și în toamna aceluiaș an vedem din nou aeroplanul Delagrang montat pe roate și pilotat de însuși Delagrang. El nu putu însă recăștiga avansul pierdut față de Farman, care deja din Iulie se antrenase pe un aeroplan identic, construit pe seama lui de Voisin, cu care după o antrenare de 4 luni răuși să parcurgă 1500 metrii.

Căpitanul Ferber și Levavasseur fac concesiuni sistemului meu și preconizează lansarea pe o singură roată (»Aérophile«, Februarie și Aprilie 1907). Un singur om îi urmează, Santos-Dumont, cu mașina sa din 1907. (»Aérophile«, Februarie, 1907). Acest aeroplan n'a putut însă nici odată părăsi pământul, deși era prevăzut cu un motor de 100 cai putere. El a fost distrus pe pământ, alergând pe pista de lansare. Acest fapt constituie falimentul ideii Levavasseur-Ferber. E de notat, că deși detractori tenaci ai sistemului meu cu roate și doritori de a fi originali, fură siliți, totuși, să recurgă la sistemul condamnat de dănsii chiar. De fapt, aeroplanele Antoinette (D-l Levavasseur e directorul tehnic al societății Antoinette) și aeroplanul construit de răposatul căpitan Ferber sunt prevăzute cu 2 roate și 2 cărji. (»Aérophile«, 1 August 1908).

Îmi pare inutil să mai stăruiesc asupra faptului, că exemplul, ce am dat cu mașina mea a fost urmat de toți aviatorii actuali. El a ajuns clasic. Actualmente multe aparate Wright sunt montate pe roate. (»Revue aérienne«, 10 Aprilie 1910) și superioritatea sistemului acestuia e recunoscută de Degout într'un studiu privitor la mașina Wright, publicat în »Aérophile«, din 15 August 1908, când scrie următoarele: »Mașina nu e completă prin ea însăși, de oare ce nu-și poate lua zborul decât cu ajutorul unor dispozitive aparte, cari rămân pe loc. Aeroplanele noastre (sic) pe roate au ușurința de a se opri și de a pleca prin mijloacele lor proprii.«

Am socotit necesar să fixez acest punct din istoria aviației și cetitorul mă va ierta, că am fost nevoit să vorbesc despre propriile-mi lucrări — pentru că istoriografia actuală ai aviației uitând scrierile lor proprii de atitdată nu vor să o facă, de teamă să nu jignească amorul propriu național, recunoscând că altora se datorește rezolvirea unei probleme pe care savanții oficiali francezi o clasaseră în domeniul utopiei. Buletinul oficial al Aero-Clubului, »L'Aérophile«, în fruntea numărului din 15 Octombrie 1908, a scris totuși, între altele, următoarele: »T. Vuia începu-se în 1903 construcția aeroplanului său de studiu. Ca și Ader, el adoptă monoplanul cu aripi, care pot fi strânse (»repliables«) lansarea pe roate, și ca toți aviatorii de până atunci, el fu silit să creeze în acelaș timp mașina de sburat și motorul ușor indispensabil, etc. Vuia a încetat încercările sale. El s'a retras modest din rang și mulți l'au uitat. Noi am ținut să reparăm această nedreptate. Aparatul lui abonda în dispoziții ingenioase, care denotau un spirit original, inventiv și serioase cunoștințe de mecanică. El fu conceput

și executat chiar în acel moment, când primele succese ale lui Lebaudy păreau a da uitării aviația. Sfortările lui Vuia în această oră dificilă și cu mijloace de acțiune restrânse, fură dintre cele mai meritatorii. El a fost un bun servitor al marelui cauze. Să-i păstrăm deci un colț mic de istorie, pe care l'a cucerit cu curaj.«

Nu pot încheia studiul de față fără să spun ceva despre opera fraților Wright. Curajul și resemnarea, cu care oamenii aceștia au suportat răsul și calomniile sunt demne de admirat. Sunt de admirat într'adevăr niște oameni, cari aveau mulțămirea de a fi făcut ceva pentru aviație, dar cari nu dispuneau de mijloace materiale spre a demonstra, că opera lor e reală. Le datorim un omagiu cu atât mai meritat, cu cât, timp de cinci ani, s'au lăsat fără murmur să fie copiați de către constructorii europeni, cari au mers cu îndrăzneala până a sfida chiar pe aceia, pe cari fără scrupul îi copiaseră. Abținându-se a participa la meetinguri și de a concura la premii, frații Wright au arătat vechi Europei, atât de mândră de curățenia moravurilor ei, că America posedă virtuți, pe care ea le-a pierdut. Ei au dovedit astfel, că vor să rămână până la sfârșit cercetători și inventatori, iar nu negustori de aeroplan și dăttori de spectacole de bălciu.

(Va urma.)

ULTIME ȘTIRI

București, 14 Sept. n. Direcția generală a serviciului sanitar — față de pericolul, care amenință din partea Ungariei a dat următoarea circulară:

Intrarea în țară a călătorilor din Austro-Ungaria se va face pe uscat numai prin următoarele puncte: Burdujeni, Predeal, Vârciorova, Căineni și Palanca. Toate celelalte puncte de intrare din țară sunt închise pentru acești călători. Pe apă este permisă intrarea călătorilor din Austro-Ungaria, prin următoarele porturi dunărene și anume: T-Severin, T-Măgurele, Calafat, Giurgiu, Brăila, Galați, Tulcea și Sulina.

Toate celelalte porturi dunărene ale țării rămân închise pentru acești călători. Orice vapor, șlep, etc., trebuie să se oprească în portul T-Severin pentru a i-se face o vizită medicală. Rufele vor fi desinfectate. Călătorii veniți din Austro-Ungaria vor fi supuși la domiciliul lor, la o supraveghiere de 5 zile, socotite dela sosirea lor. Nu se permite intrarea în țară a cetelor de lucrători și emigranți veniți din Austro-Ungaria. Produsele alimentare, de origine animală în stare proaspătă — precum și legumele verzi vor fi prohibite.

Aiena, 14 Sept. De câte-va zile trupele stau pe picior de război. Ofițerii reacționari și sub-ofițerii cari luptă pentru răsturnarea guvernului Dragumis voiau să organizeze și o lovitură de stat. În centrul conjurațiunii se aflau ofițerii de cavalerie ai corpului 3 de armată. Colonelul acestui regiment, precum și fostul ministru de războiu Papadokis, cari se asociaseră și ei conjurației au fost arestați.

POSTA REDACȚIEI.

Georg. în Sl. (România) Mulțumite. Ziarul merge. Rugăm a ne scrie din când în când foite. Corespondențe primim din alte părți.

»Măi Bănățană« Pentru ce te ascunzi? Ți-au sosit scrisori la redacție. . .

Grachus. Trimiterea ziarului nu a fost întreruptă. Merge în aceleași condiții. Urmează scrisoarea.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Succesorii.

Redactor responsabil: Ioan Spudercu.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

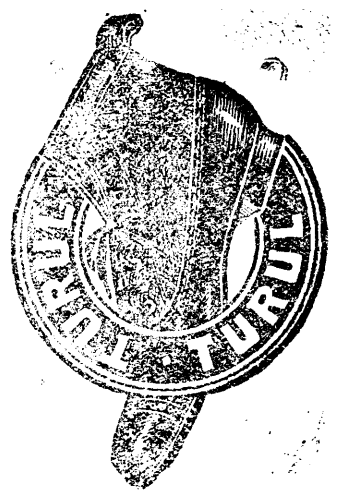
SPECIALITATE

Original Goodyearwelt

GHETE TURUL

cu tot prețul ieftin sunt lucrate din cel mai bun material în forma cea mai frumoasă și eleganță, fason modern neîntrecut

CELE MAI BUNE GHETE

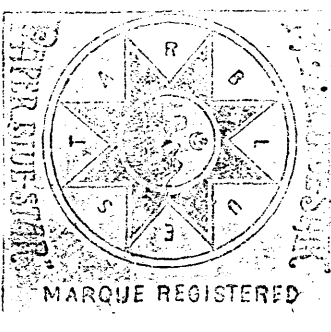
din ziua de azi.

120 Filiale în toate orașele mai mari din țară și străinătate. CATALOGUE ILLUSTRATE FRANCO Cea mai mare fabrică de încălțăminte din monarhie. :::

„TURUL” Societate pe acții în TIMIȘOARA.
Cel mai mare asortiment de tot felul de ghete de cea mai bună calitate.
Filiala Brașov, strada Porții.

ATTENTION.
„AIDA” VERGE și BLUE STAR CONTINENTAL
hârtie de cigarete veritabilă numai cu insigniile ce se văd pe anunț!
FERȚI-VA DE IMITAȚIUNI FĂRA VALOARE!

Un Magazin mare este
DE INCHIRIAT
strada Porții, No. 8

Prețuri de tot scăzute.
Din cauza strămutării vând toate
confecțiunile lucrate cu mâna
cu prețuri de tot scăzute.
Fritz Bolesch
Nr. 113, B-150. Strada Mihael Weis. Casa Copony.

Schimbare de Prăvălie
Am onoarea a face cunoscut Onor. public din oraș și jur că cu încapere dela Sânt Mihai a. c. vom strămuta prăvălia în
Strada neagră Nr. 24
Mulțumind pentru încrederea acordată până acuma, mă rog a mi-o păstra și pe viitor Localul cel nou fiind mai spațios, voi avea un deposit mai mare în toate articolele ce cad în bransa mea.
Reparaturi se execută punctual și conscientios,
Rog sprijinul Onor. public
1144 1-5
cu toată stima:
WILHELM KAMNER,
Giasornicar

Cumpărați cartea veselă și hazlie a lui Noia-Oardin:
„Năzdrăvăniile viteazului Toporâște”
Vânzoala Filisteilor, viclenia Vulpoilor Cometul Hăluia, și alte minunăți întâmplătoare, și scrise cu mult haz pe multe pagini pentru popor. Coperta originală reprezintă pe vestitul opșitar în sat la iei, pecând istorisește despre baron Igi și despre Goliatu lor. ect. ect. Călăuză la vânzoala viitoare. Prețul 40 bani (20 cruceri) — Se poate comanda dela librăria A. Mureșan Brașov, și dela Administrația Gazetei Transilvane». Vanzătorilor rabatul cuveveuit

Ioan Apfelbach,
La regale gulerilor.
Brașov, Strada Porții Nr. 18.
Cel mai solid și mai ieftin magazin cu articolele de tricotaș, albituri pentru bărbați și cravate moderne.
Mare asortiment de ciorapi de copii, bărbați și dame. 1143 1-52.

Curelărie, selărie, fabricație de giamantane și hamuri.
Tot felul de obiecte de voiaj, lucrăză după dorință, asemenea și Reparaturi
Mihail Mooser
Brașov, Brașo-vechi.
Strada lungă 37.

Tipografia Mureșanu Brașov

Târgul Inului nr. 30. Telefon inter. nr. 226.
Biroul Tipografiei în curte et. I. Aici se efectuează toate comenzile.

Acest stabiliment este aranjat din nou cu un bogat asortiment de material, cu cele mai frumoase și mai moderne corpuri de litere, provăzută cu toate mijloacele tehnice tiparului, astfel încât ne-a flăm în plăcuta poziție de a putea satisface pe terenul artelor grafice, și celor mai rafinate dorințe. Fără concurență, la nivelul recerut de timpul prezent s'a avântat Tipografia A. Mureșian, prin noaua aranjare. Muncitori experți, puteri de primul rang. De aceea ne este posibil a pregăti urgent și cu acurateță ori ce lucrare cât de extinse, opuri, Istorie, volume, monografii, și tot felul de lucrări cât de complicate la noi se efectuează prompt, cu febrilă înțeleală, gust și frumusețe artistică, Prețuri moderate.

Ne rugăm pentru spriginirea binevoitoare prin dese comande.
Toate comenzile, scrisorile, mandatele și banii, sunt a se adresa direct la

Tipografia Mureșian Brașov

IMPRIMATE, CĂRȚI, științifice, didactice și literare. — STATUTE, — foi periodice, Prețuri curente. Protocoale tabelarice, tot felul de Invitări la petreceri, logodnă, cununie, în color și simple, lucrări artistice executate modern. Toate comenzile vor fi punctual, grabnic efectuate cu prețurile cele mai convenabile.

Atelier de arte grafice stabiliment nou aranjat cu cele mai frumoase litere

LUCRĂRI PENTRU bănci, Bilanțe, Libele de depuneri executate artistic în toate culorile după dorință. Compturi, adrese Circulare, Scrisori, Firme, DIPLOME, GALANTERII, Bilete de vizită, Logodnă, Cununie, Necroloage. Tot soiul de tabele și anunțe, prețuri foarte moderate. Cele mai moderne tiparuri comerciale.

Stabiliment de nou asortat și aranjat cu cele mai bogate garnituri